

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА VII КЛАС
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Съдържанието на общообразователната подготовка по история и цивилизации в VII клас на прогимназиалния етап е свързано с националната ни история и обхваща периода от началото на Възраждането (XVIII в.) до началото на XXI в. В този клас учениците се запознават с осъществяването на модернизационните процеси в българското общество, със сложния и противоречив път на изграждане на съвременните ценности на българите. Така се утвърждава съзнанието за гражданска и национална идентичност и разбирането за активната роля и гражданската отговорност на личността. В процеса на обучение се затвърждават уменията за овладяване и прилагане на специфични техники на историческото познание.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, ОТНОШЕНИЯ
I. Фундаментите на съвременния свят	<p>Описва форми на държавно управление и институции. Познава основни държавни институции и техните функции. Разграничава видовете власти. Установява синхронност или асинхронност между събития и личности. Описва и обяснява стопански, политически и духовни промени по зададени показатели. Назовава основни права и задължения на българските граждани според Конституцията на Република България. Използва хронологични и пространствени ориентири при описание на исторически събития. Обяснява основни исторически понятия, с които работи, и може да посочи примери за тях. Различава причини и последици за значими събития в световната и българската история.</p>

II. Национално и световно историческо и културно наследство	<p>Описва характерни паметници на националната култура.</p> <p>Определя принадлежност към общност въз основа на езика и религията.</p> <p>Дава примери за взаимни влияния между различни култури.</p>
III. Човекът в историята	<p>Установява взаимовръзка между природните условия и обществения живот.</p> <p>Дава примери за устойчивост и промени в начина на живот през различните исторически епохи.</p> <p>Описва живота на исторически личности.</p> <p>Познава идеи за значими обществени промени.</p> <p>Посочва примери за идеи, свързани с конкретни исторически личности.</p> <p>Представя влиянието на технически и научни постижения върху всекидневния живот.</p>
IV. Източници на историята	<p>Различава видове исторически източници.</p> <p>Извлича информация от писмени документи, карти, изображения, схеми, диаграми.</p> <p>Открива различия или съвпадения при описание на едни и същи събития в различни исторически източници.</p> <p>Изработва кратък и разширен план, прави писмено описание на значима историческа личност, създава кратък писмен отговор на исторически въпрос със зададени опори.</p> <p>Търси и подбира информация чрез ИКТ по зададени показатели.</p>

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Очаквани резултати	Нови понятия
<p><u>Тема 1. Българско възраждане (XVIII – XIX в.)</u></p> <p><u>Акценти:</u></p> <p><i>1.1. Идеи и политики:</i></p> <p><i>1.1.1. Новото време и българите</i></p> <p><i>1.1.2. Първите будители: Паисий Хилендарски и Софроний Врачански</i></p> <p><i>1.1.3. Новото българско училище.</i></p> <p><i>1.1.4. Движение за независима църква</i></p>	<p>Представя Българското възраждане като преход на българското общество към Новото време.</p> <p>Познава духовните процеси в българското общество.</p> <p>Познава делото на Паисий Хилендарски и Софроний Врачански.</p> <p>Разбира необходимостта от светска просвета.</p> <p>Представя действията на българите за извоюване на църковна независимост.</p> <p>Познава идеите и дейността на Георги Стойков Раковски като основоположник на организираното националноосвободително движение.</p>	<p>Българско възраждане</p> <p>светско образование</p> <p>интелигенция</p> <p>читалище</p> <p>Екзархия</p> <p>нация</p> <p>национална революция</p> <p>Велики сили</p>

<p>1.1.5. Начало на организирано националноосвободително движение</p> <p>1.1.6. Българското националноосвободително движение (1869 – 1875 г.)</p> <p>1.1.7. Априлско въстание 1876 г.</p> <p>1.1.8. Руско-турска освободителна война (1877 – 1878 г.)</p> <p>1.2. Общество и всекидневен живот</p> <p>1.2.1 Стопански промени през XVIII – XIX век</p> <p>1.2.2. Промени в българското общество през Възраждането</p> <p>1.2.3. Светът на възрожденските българи</p> <p>1.3. Култура и културно наследство</p> <p>1.3.1. Българската култура през Възраждането</p>	<p>Описва основните идеи и дейността на Васил Левски, Любен Каравелов, Христо Ботев.</p> <p>Представя подготовката, избухването и последиците от Априлското въстание (1876 г.).</p> <p>Описва участието на българите във военните действия по време на Руско-турската война (1877 – 1878 г.) въз основа на информация от различни исторически източници.</p> <p>Търси и подбира информация чрез ИКТ по зададени показатели за исторически личности от епохата.</p> <p>Свързва стопанските промени в българските земи с реформите в Османската империя.</p> <p>Дава примери за ролята на стопанското развитие през Възраждането върху живота на българите.</p> <p>Представя новите социалните групи в българското възрожденско общество.</p> <p>Описва на основата на изображения белезите на „европеизацията“ в облеклото на възрожденските българи и интериора на домовете им.</p> <p>Различава традиционни от нови празници, налагащи се в българското общество през Възраждането.</p> <p>Дава примери за промени в духовния живот на българите в резултат на европейското културно влияние: издаване на вестници и списания, поява на театрални трупни, хорове, оркестри и др.</p> <p>Свързва възрожденски творци с техните произведения (Добри Чинтулов, Христо Ботев, Любен Каравелов, Иван Вазов).</p> <p>Разпознава образци на българската възрожденска живопис и архитектура.</p>	<p>модернизация</p> <p>реформа</p>
--	---	--

<p>Тема 2. България от Освобождението до края на Втората световна война Акценти:</p> <p>2.1. Държавност и политики 2.1.1. Възникване на българския национален въпрос 2.1.2. Изграждане на Княжество България 2.1.3. Съединението на Източна Румелия с Княжество България и неговата защита 2.1.4. България в края на XIX век 2.1.5. Българите извън пределите на свободната държава 2.1.6. Признаване на независимостта на България 2.1.7. Войни за национално обединение (1912 – 1918 г.) 2.1.8. България в периода между двете световни войни 2.1.9. България в годините на Втората световна война</p>	<p>Разбира възникването на българския национален въпрос като резултат от решенията на Берлинския конгрес от 1878 г. Познава основни идеи на либерали и консерватори за устройството на България. Представя устройството на Княжество България според Търновската конституция. Разграничава видовете власти и техните институции. Изброява основни права и задължения на българските граждани според Търновската конституция. Представя последици от Съединението на Източна Румелия с Княжество България. Дава примери за модернизацията и ги свързва с български държавници (Стефан Стамболов, Константин Стоилов). Обяснява значението на обявяването на Независимостта през 1908 г. във вътрешно- и външнополитически аспект. Описва основни моменти от освободителното движение на българите в Македония и Одринско. Открива причини и последици от Балканските войни и Първата световна война. Разпознава елементи на понятието „национална катастрофа“ чрез примера на България. Дава примери за вътрешнополитически конфликти и противопоставяния през 20-те – 30-те години на XX век. Обяснява избора и действията на България по време на Втората световна война. Проследява с помощта на карта промените в границите на България от 1878 г. до 1940 г. Разбира значението на действията за спасяване на българските евреи през Втората световна война. Търси и подбира информация чрез ИКТ и различни исторически източници за участието на българи във войните за национално обединение.</p>	<p>български национален въпрос конституция законодателна власт изпълнителна власт съдебна власт</p> <p>държавни институции: - Народно събрание - Министерски съвет граждански права политическа партия парламентарни избори опозиция</p> <p>преврат</p> <p>национална катастрофа</p> <p>авторитарна власт</p>
---	---	--

<p>2.2. Общество и всекидневен живот 2.2.1. Развитие на българското стопанство след Освобождението 2.2.2. Модернизация на българското общество</p> <p>2.3. Култура и културно наследство 2.3.1. Българската култура след Освобождението</p>	<p>Разпознава европейски белези в бита и ежедневието на българите: облекло, храна, навици, развлечения. Посочва елементи на стопанска модернизация на България. Търси и подбира информация чрез ИКТ за модернизцията на българското общество.</p> <p>Посочва примери за напредъка на българското образование и наука. Свързва български творци и произведения в областта на литературата, изкуството и архитектурата с европейски културни течения.</p>	
<p>Тема 3. България след Втората световна война до 1989 г. Акценти:</p> <p>3.1. Държавност и политики 3.1.1. Промяната в политическата система 3.1.2. Установяване на тоталитарно управление 3.1.3. България в Източния блок</p> <p>3.2. Общество и всекидневен живот 3.2.1. Икономически промени в</p>	<p>Проследява промени в политическото развитие на България, настъпили след Втората световна война. Познава основни характеристики на тоталитарната държава. Дава примери за нарушаване на граждански права от комунистическия режим. Дава примери за ролята на СССР във външната политика на България през втората половина на XX век. Описва чрез изображения от периода характерни белези на култа към личността.</p> <p>Обяснява стопански промени, настъпили при комунистическия режим. Посочва нововъведения, подобрили бита на хората.</p>	<p>референдум тоталитарно управление култ към личността комунистически режим Източен блок</p> <p>миграция пропаганда</p>

<p><i>селото и града</i> 3.2.2. <i>Българското общество (1944 – 1989 г.)</i></p> <p>3.3. Култура и културно наследство 3.3.1. <i>Българската култура през втората половина на XX век</i></p>	<p>Разбира причините за миграции от селото към града. Разбира ролята на пропагандата сред децата и младежите.</p> <p>Посочва приноси на България в европейското и световното културно наследство. Търси и подбира по зададени показатели чрез ИКТ информация за световноизвестни български творци.</p>	
<p><u>Тема 4. България след 1989 г.</u> <u>Акценти:</u></p> <p>4.1. Държавност и политики 4.1.1. <i>Краят на комунистическия режим</i> 4.1.2. <i>България и обединяваща се Европа</i></p> <p>4.2. Общество и всекидневен живот 4.2.1. <i>Българинът – гражданин на света</i></p>	<p>Описва прехода към многопартийна политическа система. Свързва видовете власти в съвременна България с институциите, които ги представляват. Изброява основни права и отговорности на гражданите според Конституцията на Република България. Разбира значението на присъединяването на България към НАТО и Европейския съюз.</p> <p>Дава примери за промени в ежедневието на българите.</p> <p>Разбира положителната роля на новите технологии.</p>	<p>НАТО Европейски съюз</p>

<p>4.3. Култура 4.3.1. Културно развитие на съвременна България</p>	<p>Дава примери за българско културно присъствие по света. Представя чрез примери влиянието на съвременната глобална култура върху българската. Представя чрез средствата на ИКТ българи със световни постижения в различни области.</p>	
--	---	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

За нови знания	до 60%
За упражнения и практически дейности	до 22%
За обобщение и преговор	до 12%
За контрол и оценка	до 6%

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет история и цивилизации в VII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на постиженията на учениците отразява равнището на достигане на очакваните резултати в учебната програма. То отчита динамиката в различните сфери на познавателната им дейност (усвояване и преработване на информация, прилагане на знания и умения, формиране на компетентности, оценъчни дейности и др.). Поради спецификата и разнообразния характер на очакваните резултати при оценяването могат да се използват различни методи и средства за проверка и оценка.

Учениците трябва предварително да са информирани за критериите и системата за оценяване на постиженията им.

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	50%
Оценки от контролни работи	25%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, на упражнения, работа по проекти и др.)	25%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

1. Дейности, които могат да се реализират в класната стая, както и такива, които се реализират извън училище

ДЕЙНОСТИ	
В КЛАСНАТА СТАЯ	ИЗВЪН УЧИЛИЩЕ
<p>Организиране на ролеви игри.</p> <p>Изработване на компютърни презентации и на табла, посветени на избрана личност или събитие.</p> <p>Изработване на хронологични таблици, линии на времето.</p> <p>Работа с разнообразни източници на информация: исторически справочници, интернет, художествена литература.</p> <p>Работа в екип по предварително зададени задачи за проучване</p> <p>Изработване на родословно дърво.</p>	<p>Организиране на екскурзии с учебна цел за посещение на паметници и архитектурни резервати.</p> <p>Посещение на музеи и архиви.</p> <p>Провеждане на анкети в семейството и сред близки относно събития и процеси от близкото минало.</p> <p>Работа в библиотека.</p>

2. Междупредметни връзки, насочени към придобиване на ключови компетентности:

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
<p>Компетентности в областта на българския език</p>	<p><u>Български език и литература:</u></p> <p>Използва знания и развива умения за работа с различни видове текст; изготвяне на разширен план, съобщение.</p> <p>Разбира връзката между художествен образ и исторически контекст.</p> <p>Използва знания и развива умения за работа с терминологичен речник.</p> <p>Чрез цялото обучение по история развива:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Техниките на четене. - Писмената култура на учениците, а чрез използваните понятия обогатява и езиковата им култура. <p>Умения за правилно прилагане на глаголните времена.</p> <p>Търси, извлича, подбира, обобщава и осмисля информация от различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.</p>

<p>Умения за общуване на чужди езици</p>	<p><u>Чуждоезиково бучение:</u> При изучаване на новите понятия от чужд произход се обясняват и усвояват чуждоезикови лексикални единици.</p>
<p>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</p>	<p><u>Математика:</u> Математическата компетентност включва в различни степени способността и желанието да се използват математически методи на мислене (логическо и пространствено мислене), което спомага за използването на хронологични и пространствени ориентири при представяне на историческите събития и работата с модели, схеми и диаграми.</p>
<p>Дигитална компетентност</p>	<p><u>Информационни технологии:</u> Изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определени теми в глобалната мрежа. Изготвя мултимедийни презентации по зададена тема. Изготвя отговори на исторически въпроси, доклади и съобщения, като използва текстообработващи програми.</p>
<p>Умения за учене</p>	<p><u>Български език и литература:</u> Развива основни умения като езикова и дигитална грамотност. <u>География и икономика:</u> Развива умения за работа с различни видове карти. Развива умения за ориентиране по картата на България, Балканския полуостров и Европа. Усвоява знания за историята на български селища. Използва основни общи понятия.</p>
<p>Социални и граждански компетентности</p>	<p><u>Литература:</u> Чрез литературни образи осмисля българските национални ценности, изгражда разбиране за кодексите на поведение, общоприети в различните общества и среди, както и за това по какъв начин националната културна идентичност взаимодейства с европейската идентичност.</p>
<p>Инициативност и предприемчивост</p>	<p><u>Технологии и предприемачество:</u> Изгражда отношение към инициативността, активността, независимостта и новаторството в личния и обществения живот.</p>
<p>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</p>	<p><u>Изобразително изкуство:</u> Развива разбиране за историческата стойност на архитектурната</p>

	<p>среда. Развива умения за свързване на текст с илюстрация. Усвоява знания за постиженията на видни български творци. <u>Музика:</u> Получава знания за видни български музиканти и композитори, прославили името на България по света. <u>Литература:</u> Свързва исторически събития с изучени литературни произведения.</p>
<p>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</p>	<p><u>Биология и здравно образование:</u> Усвоява знания за здравословния начин на живот.</p>